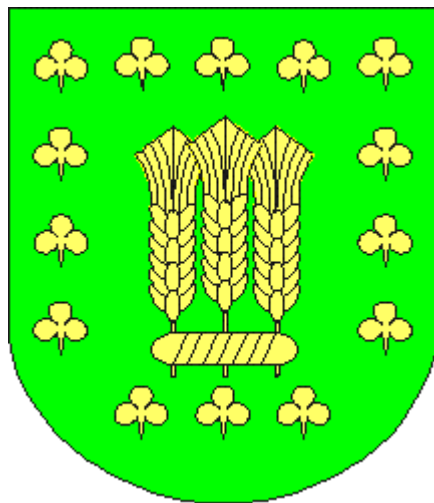


KINNITATUD  
Põltsamaa Vallavolikogu  
18. septembri 2014. a määrusega nr 6

# **Põltsamaa valla eelarvestrateegia**

**2015 - 2018**



## 1. Eelarvestrateegia koostamise alused

Eelarvestrateegia koostatakse arengukavas sätestatud eesmärkide saavutamiseks, et planeerida kavandatavate tegevuste finantseerimist.

Eelarvestrateegias esitatakse järgneva nelja aasta kavandatud eelarvepoliitilised põhimõtted, prioriteedid, majandusolukorra analüüs ja majandusarengu prognoos, sealhulgas tulude prognoos ning muu finantsjuhtimiseks oluline informatsioon.

Põltsamaa valla eelarvestrateegia koostamise lähtealuseks on Põltsamaa valla arengukava ja riigi eelarvestrateegia aastatel 2015-2018.

Põltsamaa valla eelarve ja eelarvestrateegia on kassapõhised, st majandustehingud kavandatakse selles perioodis, millal planeeritakse nendega seotud raha laekumine või väljamaksmine. Vastavalt finantsjuhtimise seadusele jagatakse eelarves ja seega ka eelarvestrateegias tehingud järgmisteks osadeks: tulud, kulud, investeerimistegevus, finantseerimistegevus ja likviidsete varade muutus.

## 2. Tulubaasi kujunemine ja kulud 2015-2018

Eelolevaks eelarvestrateegia perioodiks 2015-2018 ei planeerita suuri muutusi valla majandamises, pigem jätkatakse konservatiivse ja jätkusuutliku eelarvepoliitikaga.

Tuludes on suurim osakaal maksudel ja suurim neist on füüsilise isiku tulumaksu laekumine.

Füüsilise isiku tulumaksu osas planeeriti 2014. aastaks tõusu 4,7%. Järgnevatel aastatel on kavandatud tulumaksu kasvuks 5%. Planeerimisel on lähtutud eelnevate aastate füüsilise isiku tulumaksu tegelikust laekumisest ja Rahandusministeeriumi poolt koostatud prognoosidest, mille alusel tulumaksu kasv on 2015. aastal 7%, järgnevatel aastatel 6%.

Valla elanikkond jätkab vähenemist, 2013. aasta lõpu seisuga elas Põltsamaa vallas 3 834 elanikku. Valla maksumaksjatest suur osa töötab väljaspool valla halduspiire tegutsevates ettevõtetes. Töötute arv Põltsamaa vallas jätkuvalt väheneb:

	Eestis kokku	Jõgeva maakonnas	Põltsamaa vallas
Jaanuar 2013	42 776	815	89
Jaanuar 2014	35 817	711	86
Juuli 2013	33 294	540	68
Juuli 2014	26 467	458	58

Oluliseks maksuks valla eelarvetuludes on maamaks. 2013. aasta kohalike omavalitsuste valimiste järgselt sõlmitud koostöökokkuleppes maamaksu määra tõstmist kavandatud ei ole. Seega ei ole järgnevatel aastatel kavandatud maamaksu kasvu.

Riigieelarve seaduse alusel eraldab riik kohaliku omavalitsuse eelarvesse igal aastal tasandusfondi ja toetusfondi vahendeid. Riigi eelarvestrateegias on aastatel 2015-2018 toetuste osas kasv planeeritud alla 1%. Need summad täpsustuvad igal aastal. Siin on võimalik ka vähenemine, kuna toetuste eraldamine sõltub elanike arvust, tulumaksu laekumisest, arvestuslikust maamaksust jne. Tasandusfondis sisalduv haridustoetuste osa võib väheneda seoses laste arvu vähenemise ja hariduse rahastamise põhimõtete muutusega. Seega järgnevatel aastatel toetus- ja tasandusfondi kasvu planeeritud ei ole.

2015. ja 2016. aastal on riik arvestanud kaevandustasude muutmise kompensatsiooniga. Kas ja kui suures osas see puudutab Põltsamaa valda, ei ole veel teada.

Kaupade ja teenuste müügi osas suurt tõusu ei ole planeeritud. Mitmed avalike teenuste müügist saadavad tulud on seadustega väga täpselt määratletud, näiteks haridusteenuste müük teistele omavalitsustele.

Osalustasude, kohamaksude jms tõusu planeeritud ei ole. Nimetatud tasude tõstmise puhul tuleks samaaegselt planeerida lisavahendeid ka sotsiaaltoetuste reale.

Üüri- ja renditulude osas on arvestatud 2014. aasta tasemega.

Sihtotstarbelised toetused põhivara soetuseks sõltuvad konkreetsetest projektidest, nendele vahendite taotlemisest. Need toetused võetakse arvele eelarve koostamise käigus või lisaelarvetega.

Põhitegevuse kulude planeerimisel eelarvestrateegia perioodiks on lähtutud põhimõttest, et valla asutused majandavad heaperemehelikult, säästlikult ja optimaalselt, seega olulist kasvu järgnevateks aastateks planeeritud ei ole.

Riigi eelarvestrateegias on arvestatud 6,4%-lise keskmise palga kasvuga, valla omas on personalikulude kasv 6%.

Eraldisi vallaeelarvest tehakse vastavalt sõlmitud lepingutele, mis igal aastal vaadatakse üle ja täpsustatakse vajadused. Vallaeelarvest tehakse eraldisi ka projektitoetuste saamiseks ja osaluste toetuseks igakordse taotluse alusel. Perspektiivis on vajadust raske plaanida.

Muude kulude all ei ole planeeritud vahendeid reservfondi. Need on võimalik arvestada likviidsete varade suunamata jäägist.

### **3. Tulemi prognoos**

Põhieesmärgiks on hoida tegevustulem positiivne, et tagada laenude tagasimakse ja teenindamise kulud ning investeerimisvõime uutele arendusprojektidele. Selle saavutamiseks on vaja hoida põhitegevuse tulud ülekaalus põhitegevuse kuludest.

Investeerimisvõime parandamine saab toimuda läbi uute tulude ja pidevalt analüüsides tegevuskulusid. Üksikisiku tulumaksu laekumine on võtmetähtsusega ka edaspidi, moodustades suurima tulude osa.

## **4. Investeerimistegevus**

Suuremaid investeeringuid on võimalik teostada ainult laenu või toetuste abil. Omaosalus on võimalik katta põhitegevuse tulude ja eelmiste perioodide jäägi arvelt.

2014. aasta suuremad investeeringud on:

- 1) vee- ja kanalisatsiooniprojekti elluviimine, milleks annab toetuse SA KIK;
- 2) Kamari kergtee ehituseks laekub toetus EAS-lt;
- 3) Lustivere klubi renoveerimine, toetus PRIA-lt.

Aastatel 2015-2018 on kavandatud suuremateks projektideks:

- 1) Adavere Põhikooli uus katus laenuvahendite arvelt 2015. aastal;
- 2) Annikvere kergliiklustee ehitamine toetuse ja laenuvahendite abil 2016. aastal;
- 3) Jõeääre tee ehitus 2017. aastal.

Oluline on algaval programmiperioodil jätkata toetuste taotlemist, seejuures on oluline arvestada võimalikult väikese omafinantseeringuga. Väiksem omaosalus võimaldab laenukoormust stabiilsena hoida.

## **5. Finantseerimistegevus**

2013. aasta lõpuks oli valla netovõlakoormus 833 490 eurot.

Lähiaastate netovõlakoormus vallal on vahemikus 15-27% põhitegevuse tuludest. 2014. aastal tuleb netovõlakoormuse hindamisel arvestada ka Põltsamaa Vallavara OÜ laenudega. Sel juhul on netovõlakoormus 45%. Lubatud netovõlakoormus on 60%-ni põhitegevuse tuludest.

Vallal on käesoleval ajal kaks kehtivat laenulepingut. Adavere Põhikooli renoveerimiseks võetud laenu tagasimakse lõppeb 2019. aastal ning vee- ja kanalisatsioonitrasside renoveerimiseks võetud laenu tagasimakse tähtaeg on 2031. aasta. 2014. aastal on kavas korraldada laenuhange vee- ja kanalisatsioonitrasside ehituseks 190 337 eurot, Adavere Põhikooli katuse renoveerimiseks 180 000 eurot ja olemasolevate SA KIK ja SEB Panga laenude refinantseerimiseks 755 000 eurot.

## **Põltsamaa valla eelarvestrateegia lisad**

Lisa 1 Põltsamaa Vallavalitsuse eelarvestrateegia finantsnäitajad 2013-2018

Lisa 2 Eelarvestrateegia näitajad valdkondade järgi

Lisa 3 Põltsamaa Vallavara OÜ finantsnäitajad 2013-2014

Lisa 4 Põltsamaa valla finantsnäitajad 2013-2014